

Громадянська освіта

У 2019/2020 навчальному році в закладах загальної середньої освіти у 10 класах продовжується вивчення інтегрованого курсу «Громадянська освіта».

Зміст громадянської освіти передбачає інтеграцію соціально-гуманітарних знань та орієнтацію на розв'язання практичних проблем. інтегративних громадянських знань.

Запровадження громадянської освіти є забезпечення мінімальної функціональної громадянської освіченості індивіда. Цієї мети можна досягти, лише застосовуючи «багатовекторний» підхід, тобто зосередивши увагу на кількох ключових моментах. Перш за все, учнівську молодь необхідно озброїти компетентностями, необхідними для участі в житті суспільства на всіх рівнях, що передбачає, насамперед, здатність реалізовувати свої права й свободи, поважаючи при цьому права й свободи інших громадян, а також діяти у відповідності до власних переконань і цінностей. Надзвичайно важливо сформулювати в молодих громадян України повагу до прав людини, плюралізму та демократії, верховенства закону, виховати в них неприйняття насильства, ксенофобії, расизму, агресії, нетерпимості.

Зміст програми з громадянської освіти не містить уроки узагальнення і тематичного контролю. Тому вчитель на свій розсуд може (за необхідності) планувати такі уроки, оскільки програма не містить розподілу навчального матеріалу за годинами.

Під час розподілу навантаження варто надавати перевагу вчителям історії та правознавства, як викладачам курсу «Громадянська освіта».

Всеукраїнською Асоціацією викладачів історії та суспільних дисциплін «Нова Доба», на основі багаторічного досвіду імплементації освіти для демократичного громадянства в Україні, створено онлайн-платформу підручника нового інтегрованого курсу під назвою «Громадянська освіта». Підручник з громадянської освіти містить 7 розділів, що висвітлюють особливості життя і діяльності людини у демократичному суспільстві. Кожен розділ складається з низки тем, що визначають окремі заняття. Текст підручника, викладений на цій онлайн-платформі, постійно доповнюється різними навчальними матеріалами: визначеннями основних термінів і понять, ілюстраціями, аудіо- та відеоматеріалами, цікавими фактами і прикладами з життя.

Вчителі, які викладають зазначений курс з допомогою зазначеної платформи мають змогу навчатися у зручний час, слідкувати за своїм прогресом у вивченні курсу громадянської освіти, здобувати додаткові бали за ознайомлення з додатковими матеріалами до теми, брати участь в опитуваннях, виконанні практичних завдань у «Майстерні громадянина» тощо.

У контексті російської інформаційної агресії особливе місце в нашому суспільстві посідає медіаграмотність. З 2015 року відбувається методологічне та кваліфікаційне забезпечення процесу упровадження медіаграмотності та методик критичного мислення до викладання суспільних дисциплін у закладі загальної середньої освіти. Потсібник «Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін та електронний посібник для вчителя «Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства» сприятиме набуттю медіаграмотності та навичок критичного мислення старшокласниками під час

вивчення курсу «Громадянська освіта» та інших суспільствознавчих курсів. На базі онлайн-бібліотеки з медіаосвіти АУП з вересня 2013 є портал «**Медіаосвіта та медіаграмотність**» (<http://www.medialiteracy.org.ua/>), у тому числі з відеоархівом, з метою створення інтерактивної платформи для спілкування медіапедагогів, задля сприяння відкритості та публічності процесів у медіаосвітньому середовищі.

На порталі розміщуються новини медіаосвіти, поповнюється електронна бібліотека, календар подій, плани уроків, презентації тощо).

Аналітичні матеріали, а також дані багатьох сучасних досліджень показують, що в наш час у країні склалася ситуація, коли реально існуюче культурне розмаїття недооцінюється, а іноді сприймається як гальмо на шляху національної консолідації. Незважаючи на фактичне культурне, етнічне та конфесійне розмаїття в країні, більшість населення не бажає приймати світ у всьому його різноманітті. Протягом багатьох десятиліть формувались забобони і стереотипи до різних груп населення. Велика кількість внутрішньо переміщених осіб із Криму й Сходу країни стала ще одним викликом, що спонукає шукати дієві інструменти для адаптації та соціалізації в регіонах України людей, відмінних своїми мовними, релігійними, культурними та іншими характеристиками. Також надзвичайно актуальними є розвиток громадянської освіти й системна цілеспрямована робота по об'єднанню країни, розвитку міжрегіональних зв'язків, інтеграційних процесів і співпраці. Відповіддю на ці виклики може бути увага до регіональних особливостей й їхнє широке представлення у загальноукраїнському контексті, а також системний, інтегрований, компетентнісний підходи до знайомства з оточуючим середовищем і інклюзія у широкому сенсі цього слова. Формування громадянської та соціальної компетентності дітей є також важливим компонентом розвитку дитини й підготовки її до реалій життя у світі, що швидко змінюється.

Саме для набуття практичних навичок й компетентностей для життя й був розроблений наскрізний інтегрований курс «Культура добросусідства». Його програми успішно пройшли апробацію й схвалені до використання. Зміст курсу є інтегрованим і, таким чином, дозволяє здобувачеві освіти побачити явища навколишнього життя в їх взаємозв'язку і взаємовпливі. Пріоритетність виховних та розвиваючих завдань через активну практичну діяльність сприятиме формуванню певних навичок і моделей поведінки, у першу чергу, спрямованих на розвиток особистості, її культурної компетентності, громадянської свідомості й повагу до різноманіття.

Зазначені програми дозволяють широко використовувати новітні освітні технології в навчанні, стимулюють введення інноваційних форм роботи, таких як інтерактивні заняття, тренінги, дискусії, ділову гру, кейс-стаді та ін. Курс «Культура добросусідства» може стати важливою складовою частиною сучасної громадянської освіти дітей різного віку, а також їхніх батьків, бо дає змогу широко залучати до освітнього процесу дорослих і громаду, що також сприяє розвитку інтеграційних процесів у суспільстві.

Навчальний курс «Культура добросусідства» може бути введений, починаючи з будь-якого класу, як спецкурс за рахунок годин варіативної частини навчальних

планів (35 годин на рік), за відсутності годин у варіативній частині - як виховна година. Викладання курсу може здійснюватися класними керівниками - вчителями початкових класів і вчителями-предметниками, шкільними психологами, соціальними працівниками, за умови проходження ними відповідної методичної підготовки.